

ІННОВАЦІЙНЕ ПІДПРИЄМСТВО ТА ПІДПРИЄМСТВОЗ ІННОВАЦІЯМИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Шевченко О.Є., Національний транспортний університет, Київ, Україна, O.Shevchenko2807@gmail.com, orcid.org/0000-0002-9996-7689

Лаврик Г.І., Національний транспортний університет, Київ, Україна, lavrik.anna7@gmail.com, orcid.org/0000-0002-9554-5040

Дмитриченко-Кулеба Г.М., кандидат юридичних наук, Національний транспортний університет, Київ, Україна, galina.dmitrichenko@gmail.com, orcid.org/0000-0001-8422-5853

INNOVATION ENTERPRISE AND INNOVATION ENTERPRISE: A COMPARATIVE ANALYSIS

Shevchenko O.E., National Transport University, Kyiv, Ukraine, O.Shevchenko2807@gmail.com, orcid.org/0000-0002-9996-7689

Lavryk H.I., National Transport University, Kyiv, Ukraine, lavrik.anna7@gmail.com, orcid.org/0000-0002-9554-5040

Dmytrychenko-Kuleba G.N., Ph.D., National Transport University, Kyiv, Ukraine, galina.dmitrichenko@gmail.com, orcid.org/0000-0001-8422-5853

ИННОВАЦИОННОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ И ПРЕДПРИЯТИЕ С ИННОВАЦИЯМИ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ

Шевченко О.Е., Национальный транспортный университет, Киев, Украина, O.Shevchenko2807@gmail.com, orcid.org/0000-0002-9996-7689

Лаврик Г.И., Национальный транспортный университет, Киев, Украина, lavrik.anna7@gmail.com, orcid.org/0000-0002-9554-5040

Дмитриченко-Кулеба Г.Н., кандидат юридических наук, Национальный транспортный университет, Киев, Украина, galina.dmitrichenko@gmail.com, orcid.org/0000-0001-8422-5853

Постановка проблеми.

Інновації все більше стають критично необхідною передумовою для розвитку високопродуктивної, конкурентоспроможної та зростаючої економіки, яка здатна генерувати експорт товарів та послуг з високою доданою вартістю та інтегруватися до глобальних ланцюгів створення вартості. В умовах становлення економіки знань значну роль відіграють інноваційні підприємства. На сьогоднішній день поняття «інноваційне підприємство» не сформовано до кінця, думки вчених значною мірою ризняться між собою своєю неоднозначністю і суперечністю.

Для того щоб зрозуміти більш детально, що являє собою інноваційне підприємство, пропонуємо порівняти його з підприємствами, які використовують у своїй діяльності інновації, та зробити аналіз спільних та протилежних рис, а також розглянути схожість та відмінність між ними через поняття інновацій та якою мірою вони впливають на розмежування відповідних підприємств.

Аналіз і огляд останніх досліджень. Дослідженням інноваційних підприємств та підприємств з інноваціями, їх діяльністю та їх впливом на розвиток сучасної економіки нашої держави займається ряд вітчизняних вчених, зокрема: Джеджула В.В., Єпіфанова І.Ю., Цвик О.Г., Андрюшко А.К., Ховрак І.В., Мельничук П.С., Логвиненко Є.І., Кузьменко О.М., Плетньов М.В. Романчик Т. В. та інші. Але не зважаючи, на велику кількість наукових робіт із дослідження інноваційних підприємств та підприємств з інноваціями досі не має чіткого розмежування цих понять.

Мета дослідження. Аналіз та розмежування понять «інноваційне підприємство» та «підприємство з інноваціями».

Основна частина. В науковій літературі інновації розглядають, як ідеї та пропозиції (часто засновані на результатах відповідних спеціальних наукових досліджень та інженерних розробок), що можуть стати основою створення нових видів продукції чи значно поліпшити споживчі характеристики (технічні, економічні тощо) наявних товарів, створення нових процесів, послуг чи будь-чого, що може покращити «якість життя» людства[1].

Закон України «Про інноваційну діяльність» дає наступне визначення поняттю «інновації» – це новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери [2].

Реалізацію інновацій супроводжує інноваційний процес, що є сукупністю складних систем, які започатковуються наукою, а завершуються вже на виробництві. Постійно виконується однотипна схема «наука – інновація – виробництво» [3]. Роберт Соллоу зазначав, що саме активна інноваційна діяльність підприємств різних форм власності дедалі більше визначає темпи їхнього економічного зростання. За його підрахунками, валовий національний продукт США в 1949 р. збільшився на 87,5% за рахунок «технологічних змін», тобто інновацій [4]. У свою чергу Н.Д. Кондратьєв зазначав, що еволюційний процес є процесом незворотних змін, спричинених науково-технічними інноваціями [5].

Необхідною умовою досягнення підприємством конкурентоспроможності як на зовнішньому, так і на внутрішньому ринку, є активне використання як наукового, так і технологічного прогресу, тобто інноваційних методів економічного розвитку. Саме впровадження інновацій на підприємствах допоможе забезпечити появу нових напрямів науково-технічного прогресу та вилучити з виробництва фізично та морально застаріле обладнання. Великим стимулом для запровадження інновацій на підприємствах перш за все є можливість забезпечити товарам чи послугам конкурентоспроможність на сучасному ринку, а також не малозначним є зростання прибутку, зменшення витрат, розширення ринків збуту [6].

Важливою ознакою інновації в умовах ринкового господарювання є новизна споживчих властивостей.

Основними видами інноваційної діяльності відповідно до чинного законодавства є [2]:

- підготовка та організація виробництва, яке охоплює придбання виробничого обладнання, зміни в них для створення нового технологічного процесу;
- маркетинг нових продуктів, що передбачає види діяльності, пов'язані з випуском нової продукції на ринок;
- придбання технології у вигляді патентів, ліцензій, розкриття ноу-хау, торгових марок, конструкцій тощо.

Якщо розділяти інноваційне підприємництво та підприємства з інноваціями саме зі сторони інновацій, як невід'ємної частини кожного з цих понять, то можна сказати, що інноваційне підприємство – це підприємство, основним завданням якого є створення нової технології, продукції чи продукту, якого раніше не існувало на ринку. Подібне визначення інноваційного підприємства закріплене також в Законі України «Про інноваційну діяльність», де зазначено, що інноваційним є підприємство (об'єднання підприємств), що розробляє, виробляє і реалізує інноваційні продукти і (або) продукцію чи послуги, обсяг яких у грошовому вимірі перевищує 70% його загального обсягу продукції і (або) послуг [2]. Закон відносить до інноваційного підприємства: інноваційний центр, технопарк, технополіс, інноваційний бізнес-інкубатор, тощо.

Що ж стосується підприємств з інноваціями, то можна сказати наступне: до цієї категорії слід віднести підприємства, які шляхом впровадження (або розроблення) інновацій намагаються вдосконалити вже існуючі технології, продукцію або послуги з метою збереження своєї конкурентоспроможності на ринку.

Деякі науковці називають такі підприємства інноваційно-активними. У законодавчих актах цей термін майже не використовується і тому немає чітко зафіксованих визначень.

Проте поняття інноваційно-активних підприємств широко застосовується органами статистики, зокрема Державною службою статистики України в документах з планування і обліку інноваційної діяльності, виміру інноваційного розвитку поряд з такими термінами як «інноваційний потенціал», «потенціально-інноваційна фірма». В керівництві Осло (рекомендаціях зі збору та аналізу даних про інновації), підготовленому організацією економічного співробітництва і розвитку [7] надано таке визначення: інноваційно-активною є фірма, що виявила інноваційну активність під час обстеження, включаючи ту, що триває, і припинену. Іншими словами, фірми, що проводили в період обстеження яку-небудь діяльність, пов'язану із створенням інновацій, визнаються інноваційно-активними, незалежно від того, чи привела ця діяльність до реальної появи інновації, чи ні.

До напрямів інноваційної діяльності традиційно відносять: здійснення досліджень і розробок; придбання нових технологій, машин, обладнання, установок, інших основних фондів і здійснення капітальних витрат, пов'язаних з упровадженням інновацій; виробниче проектування, інші види підготовки виробництва для випуску нових продуктів, впровадження нових методів їх виробництва; здійснення маркетингових інновацій тощо [8]. Тому інноваційну активність доцільно розглядати як комплексний процес, спрямований на створення, виробництво та удосконалення нових видів продукції, послуг, технологій, організаційних форм, поява яких на ринку може дати додатковий дохід [9].

Специфіка функціонування інноваційно-активних підприємств полягає в тому, що на них діють імпульси із зовнішнього середовища, спонукаючи до формування нововведень, їх впровадження і розповсюдження, а внутрішнє середовище підприємства відрізняється інноваційністю, тобто

зовнішні сигнали сприймаються підприємством і здійснюється інноваційна діяльність по певних напрямках [10].

В методологічних положеннях зі статистики інноваційної діяльності, виданих Державною службою статистики України, наведено такі визначення: «Інноваційне підприємство (організація) – юридична особа, що впроваджувала будь-яку інновацію за визначений період часу», «Інноваційно-активне підприємство – підприємство, що в період обстеження займалося діяльністю, пов'язаною зі створенням інновацій, незалежно від того, чи привела така діяльність до реального впровадження інновацій» [11].

Також важливо при дослідженні даної теми звернути увагу на те, що обов'язковою властивістю інновації є науково-технічна новизна. Не можна вважати інновацією:

- несуттєві зміни в продукті або технологічному процесі;
- незначні технічні або зовнішні зміни продукту, а також його складових;
- розширення номенклатури продукції шляхом випуску відомих ринку товарів;
- застарілі для розвинених країн, але нові для України лінії виробництва продукції та інше [12].

Дані властивості інновацій відіграють важливу роль при характеристиці діяльності підприємств, які займаються інноваціям.

Також важливо розуміти, що підприємства, господарська діяльність яких пов'язана з використанням придбаних підприємцем нововведень у постачальників для випуску традиційних товарів та послуг не є інноваційною, оскільки не передбачає розробки, створення, впровадження і реалізації самим підприємцем чи його підприємством власної інновації.

Виходячи з вищесказаного можна зазначити, що для того щоб підприємство вважалось інноваційно-активним необхідна чітка організація виробництва ефективних інновацій та подальше застосування їх у діяльності відповідного підприємства.

Економічний інтерес підприємства в першу чергу повинен орієнтуватися на реформування і прискорення існуючого виробничого процесу, аж до його повної реорганізації, шляхом розробки і впровадження винаходів, використання нових технологічних можливостей для виробництва нових продуктів або існуючих, але з новими властивостями чи виготовлених на основі нових, запропонованих ним самим чи під його керівництвом, методів виробництва.

На відмінну від інноваційно-активних підприємств, інноваційне підприємство являє собою особливий вид господарської діяльності, який орієнтується на інновації. Це діяльність зі створення чогось нового, постійного пошуку нових можливостей, впровадження нових проектів чи покращення існуючих. Підприємства, які планують розробляти та реалізувати інновації, повинні бути готові до ризику, але разом з тим і до відповідальності за наслідки своєї інноваційної діяльності – фінансові, моральні і соціальні [13].

Розглядаючи відмінності в застосуванні інновацій в інноваційному підприємстві та підприємстві з інноваціями та проаналізуємо детальніше чим саме дані підприємства відрізняються.

Почнемо з відмінностей у інноваціях за сферами застосування. Якщо ми говоримо про інноваційне підприємство, то в ньому переважно застосовуються організаційні інновації, які передбачають кардинальну зміну системи управління підприємства, створення нової технології, процесу, продукції.

Підприємству з інноваціями притаманні більш спокійніші інновації у цій сфері – технічні інновації, які пов'язані з вдосконаленням існуючої технології, продукції, продукту за допомогою вже існуючих інновацій або розроблених на підприємстві.

Інновації, за сферою застосування в інноваційному підприємстві, спрямованні на створення нових галузей виробництва на міжнародному та національному рівні. В підприємствах з інноваціями відповідний вид інновацій спрямований на вдосконалення існуючих галузей виробництва, які в подальшому можуть використовуватися цим підприємством, або іншими підприємствами відповідної галузі.

Радикальні інновації притаманні інноваційному підприємству, оскільки основною метою діяльності даного підприємства є поява нового способу виробництва чи раніше невідомого продукту, які започатковують або дають імпульс розвитку нової галузі.

На противагу радикальним інноваціям виступають поліпшувальні інновації (упровадження нових видів виробництва, що реалізують інноваційний потенціал базової інновації; вони дають змогу поширювати і вдосконалювати базові покоління техніки, створювати нові моделі машин і матеріалів, поліпшувати параметри продукції, що випускається) та псевдоінновації (інновації, які залучаються фірмами у технологічний процес чи продукт, щоб затримати зниження норми прибутку і продовжити життєвий цикл поліпшувальної інновації, наприклад, зміна дизайну товару, матеріалу, з якого він

виготовляється; зміна способу рекламування тощо), які здебільшого використовуються в інноваційно-активних підприємствах.

Основні інновації відносяться до інноваційного підприємства, оскільки діяльністю даного підприємства і є самі інновації, створення чогось зовсім нового і прогресивного (технології, продукції, послуги), що раніше не існувало на відповідному ринку. Доповнювальні інновації притаманні підприємствам з інноваціями, оскільки основною метою таких інновацій є доповнення, зміна або покращення вже існуючих технологій, товарів чи послуг.

За ступенем новизни для ринку інновації класифікують на нові для ринку та нові лише для підприємства (але не для ринку). Інновація вважається новою для ринку, коли підприємство, що впровадило інновацію першим, виводить її на свій ринок. Інновація вважається новою для підприємства, якщо вона є новою або істотно поліпшеною для певного підприємства, хоча може використовуватися (виготовлятися) на інших підприємствах [11].

Якщо порівнювати інноваційні підприємства та підприємства з інноваціями за показником задоволення потреб, то можна сказати, що інноваційні підприємства створюють та розвивають потребу у нових технологіях, продуктах чи послугах. Вони виводять на ринок досі не відомі споживачу продукти, тим самим створюючи зацікавленість та попит на нього. У свою чергу підприємства з інноваціями намагаються покращити свої технології, продукт чи послуги, щоб залишитися на ринку, надалі задовольняти потреби споживача та мати можливість забезпечити собі конкурентоспроможність на ринку. Аналіз відмінностей за видами інновацій між інноваційним підприємством та підприємством з інноваціями зображено в табл. 1.

Таблиця 1 – Диференціація інноваційного підприємства та підприємства з інноваціями за видами впроваджених інновацій

Table 1 – Differentiation of innovative enterprise and enterprise with innovation by types of implemented innovations

Види інновацій	Інноваційне підприємство	Підприємство з інноваціями (Інноваційно-активне підприємство)
Інновації за сферою застосування	Організаційні	Технічні
Інновації з точки зору впровадження у відповідній галузі	Нова галузь для ринку	Нова галузь для підприємства чи удосконалення старої
Залежно від глибини змін	Радикальні зміни	Поліпшувальні (адаптивні) зміни
За роллю у процесі виробництва	Основні	Доповнювальні
За задоволенням потреб ринку	Створюють та розвивають нову потребу	Задовольняють існуючу потребу
За приналежністю до розроблення	Розроблені власними силами	Розроблені власними або зовнішніми силами

Якщо порівнювати дані підприємства з точки зору впровадження (освоєння) інновацій та їх життєвого циклу, то цей процес можна порівняти та зобразити наступним чином на рисунках 1 і 2.

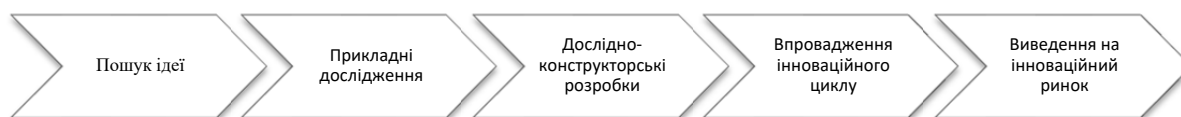

Рисунок 1 – Розвиток інновацій в діяльності інноваційного підприємства
Figure 1 – Development of innovation in the activity of an innovative enterprise

На рис. 1 видно що інновації є ключовими для виникнення і розвитку інноваційного підприємства, саме виникнення і розвиток нових ідей супроводжують усю діяльність такого підприємства.

Для підприємства з інноваціями пошук нових ідей теж відіграє значну роль в його економічному розвитку, але в цьому випадку інновації не є ключовим для діяльності підприємства, вони виступають засобом вдосконалення діяльності підприємства та підвищення його конкурентоспроможності на ринку у відповідній галузі.

Рисунок 2 – Розвиток інновацій в діяльності інноваційно-активних підприємств
Figure 2 – Development of innovations in activity of innovative-active enterprises

Інноваційні підприємства є тими підприємствами, які постачають інновації або допомагають впроваджувати їх на підприємствах, що встали на шлях інноваційного розвитку та прагнуть стати інноваційно-розвинутими.

Саме інноваційні технології, продукція або продукт, які були розроблені інноваційним підприємством, в подальшому можуть бути використані, як основа інноваційного розвитку будь – якого інноваційно-активного підприємства. Але це не говорить про те, що підприємства, які активно використовують інновації у своїй діяльності, не можуть розробляти їх самі, виходячи з потреб свого виробництва.

На світовому ринку компанії, які є інноваційно-активними в своїй більшості самі створюють інновації та фінансують нові інноваційні підприємства, які з'являються на ринку. Наведемо декілька прикладів таких інноваційно-активних підприємств.

1. Одним із гарних прикладів такого виду підприємств є виробник спортивного взуття та одягу Nike, який є одним із найпопулярніших брендів на відповідному ринку. Впровадження інновацій у своїй діяльності – це коник компанії. Nike постійно впроваджує нові розробки у виробництво товарів для активного способу життя і використовує унікальні методи просування власного бренду. Крім того, Nike вкладає великі сили в розвиток технологій, здатних зменшити обсяг хімічного забруднення навколишнього середовища при створенні одягу під своїм брендом[14].

2. Ще одним гарним прикладом інноваційно-активного підприємства є фармацевтична фірма Bayer. Формулою їхньої успішної діяльності та високої конкурентоспроможності в галузі хімії та фармацевтики є використання інновацій. Bayer регулярно постачає нові препарати для лікування різних хвороб, їх хімічні засоби використовується в самих різних галузях: від аграрного сектора, до будівельної галузі.

Сьогодні Bayer представлена понад 450 компаніями з різних куточків світу, де працюють близько 120 000 співробітників. На початок 2019 року за кварталним звітом обсяг продажів корпорації становив 13,015 млрд. євро.

Bayer щорічно інвестує по кілька мільйонів євро в розробки інноваційних препаратів. Близько 15 000 співробітників компанії зайняті в сфері наукових досліджень. Найвідоміші розробки Bayer – це цифрове землеробство, біоактивні засоби, створені як заміники хімічних препаратів, прогресивні дослідження лікування хвороб, що вважаються невиліковними, і освітні проекти з профілактики широкого ряду захворювань[14].

Українські підприємства також намагаються наслідувати закордонних колег на шляху запровадження інновацій та інноваційного розвитку в цілому. Серед вітчизняних компаній, які представлені на нашому ринку можна виділити наступні інноваційно-активні підприємства:

1. Представником інноваційно-активних підприємств на вітчизняному ринку вертикально інтегрований холдинг у сфері цукрового і сільськогосподарського виробництва «Астарта». У своїй діяльності компанія активно використовує ІТ-технології для зменшення витрат на виробництво та покращення стану агропромисловості в цілому. Як і багато інших агровиробників «Астарта» використовувала програмне забезпечення сторонніх розробників для кращого контролю виробничих процесів в аграрному секторі, а згодом започаткувала компанію «Агрі Чейн» (Agri Chain) для створення власних ІТ-продуктів, які краще відповідатимуть потребам холдингу, ніж існуючі рішення. Наразі компанія створила основні модулі — «Управління земельним банком» (веб-рішення, яке містить картографічні та облікові дані земельного банку) та «Управління польовими операціями» (система управління операційними процесами в галузі рослинництва) [15]. Крім цього, компанія активно практикує використання hardware – дронів, датчики обліку палива, GPS-трекінгу техніки тощо.

2. Другим цікавим представником українських інноваційно-активних підприємств є мережа автозаправних комплексів WOG, які входять у склад ТОВ «ВОГ Рітейл». На сьогоднішній день мережа WOG є найбільшою мережею АЗК на вітчизняному ринку нафтопродуктів, та налічує близько 500 об'єктів в Києві і всіх областях України.

У своїй діяльності компанія WOG активно впроваджує нові технології в усі свої сервіси, щоб кожен клієнт отримував позитивний досвід при взаємодії з брендом. Такими інноваційними рішеннями є: програма лояльності і мобільний додаток WOG PRIDE; перебудова схем комунікації, встановлення пріоритету digital-каналів; покращення сервісної складової бізнесу (наприклад, через сервіс WOG Community, що забезпечує зворотний зв'язок з клієнтами в мобільному додатку), а також активна підготовка до запуску нових інноваційних проектів.

Ще одна успішно реалізована інновація – сервіс заправки і оплати палива WOG PAY, завдяки якому споживач може, не виходячи з машини, отримати необхідні послуги на заправці. Ця послуга відмінно ілюструє, як WOG змінює ринок і формат споживання на своїх АЗК, закриваючи потребу клієнта в швидкості отримання товару або послуги[15].

З наведених прикладів видно, що інноваційно-активні компанії не змінюють предмет свого виробництва, але вони активно впроваджують нові технології виробництва та застосовують маркетингові інновації в своїй діяльності, які спрямовані на вдосконалення їх продукції та орієнтовані на споживачів і на покращення свого рівня конкурентоспроможності на відповідному ринку.

На протигагу інноваційно-активним підприємствам, які до запровадження інновацій вже мали певний ринок, клієнтів та прибутки виступають інноваційні підприємства, які в основному виникають просто з ідеї створити щось нове, що в подальшому завдяки гарній реалізації може перетворитися у прибуткову справу.

Прикладами таких ідей є успішні стартапи, які згодом стали підприємствами з величезними прибутками або були придбані великими корпораціями. Прикладами таких успішних проектів є:

1. Augmented Pixels – український стартап із Одеси, який займається розробкою технологій у сфері віртуальної й доповненої реальності, створенням sale-платформ і робототехнікою, входить в топ-20 технологічних компаній світу. У 2014 році компанія переїхала до Каліфорнії у Кремнієву долину і навіть змогла конкурувати з Google в області доповненої реальності.

За час свого існування Augmented Pixels отримали понад \$1 млн. інвестицій і займалися розвитком робототехніки, нерухомості й рітейлу. Одним з клієнтів компанії є науково-популярний американський телеканал National Geographic[16].

За прогнозами експертів, вже за декілька років Augmented Pixels зможе зайняти майже 10% світового ринку у своїй галузі.

2. Ще одним прикладом успішного українського стартапу, який перетворився на прибуткове підприємство, став проект двох випускниць інституту біології КНУ ім. Т.Г. Шевченко під назвою Mухelix. Заснований в 2016-му, стартап пропонує проаналізувати дані ДНК і правильно налаштувати свій раціон, дізнатися допустиму норму алкоголю, кофеїну та інше. На даний час український стартап не має на українському ринку подібних конкурентів, тому активно розвивається і створює нові проекти разом з мережею відомих українських ресторанів, а також планує виходити на міжнародний ринок[17].

Якщо говорити про законодавче регулювання діяльності кожного з цих підприємств, то тут також можна розділити їх за законодавчими актами, які регулюють діяльність кожного з них.

Діяльність підприємств, які використовують активно інновації у своїй діяльності, регулюються здебільшого тими ж законодавчими актами, які застосовуються до звичайних суб'єктів господарювання. Серед таких законодавчих актів є: Конституція України, Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України, Закон України «Про підприємства в Україні», та інші.

Що ж стосується діяльності інноваційних підприємств, то окрім законодавчих актів, які регулюють діяльність звичайних підприємств, до них застосовується низка спеціальних нормативно-правових актів, основним завданням яких є розвиток і захист інноваційної діяльності в нашій державі, зокрема: Закон України «Про інноваційну діяльність», Закон України «Про наукові парки», Закон України «Про інвестиційну діяльність», Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», Закон України «Про авторське право та суміжні права», Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» та інші.

Висновки. Порівнюючи два види підприємств, діяльність яких направлена на інновації та інноваційний розвиток кожного з них, ми можемо сказати наступне.

1. Використання інновацій в діяльності проаналізованих підприємств характеризується наступним чином: для інноваційного підприємства інновації це основа усієї діяльності, саме нова ідея досі не відома світу дає поштовх для створення такого підприємства; у свою чергу інноваційно-активні підприємства застосовують інновації у своїй діяльності під впливом зовнішніх факторів, які спонукають до розвитку підприємства у напрямку модернізації. Інновації для діяльності інноваційно-активного підприємства не є ключовими, як для інноваційного підприємства, вони виступають засобом вдосконалення діяльності та підвищення конкурентоспроможності підприємства на ринку, у відповідній галузі.

Також потрібно зазначити, що інноваційні підприємства часто виступають постачальниками інновацій для підприємств, що впроваджують інновації.

2. Серед проаналізованих рис, які розділять інноваційні та інноваційно-активні підприємства існує одна спільна риса, яка є обов'язковою для діяльності цих підприємств – це науково-технічна новизна, яка передбачає кардинальні зміни в продукті або технологічному процесі (для інноваційно-активних підприємств), або створення кардинально нового продукту чи послуги (для інноваційного підприємства). Також важливо зазначити, що до інновацій не відносяться застарілі для розвинених країн, але нові для України технології, товари та послуги.

3. Законодавчо поняття інноваційного та інноваційно-активного підприємств також не розрізняються. В чинному законодавстві є визначення лише інноваційного підприємства, інноваційно-активні підприємства на законодавчому рівні взагалі не розглядаються, але у свою чергу таке поняття активно використовується науковцями та державними органами статистики. Отже можна сказати, що на сьогоднішній день існує потреба на законодавчому рівні розділити ці підприємства, зафіксувати їх функції та порядок здійснення діяльності на території України.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Лобузін К. Інформаційні технології створення національних бібліографічних ресурсів. Бібліотечний вісник. 2013. № 1. С. 9–14.

2. Про інноваційну діяльність: Закон України від 05.12.2012 № 5460-VI /Верховна рада України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/40-15> (дата звернення: 10.01.2020)

3. Степасюк Л.М., Суліма Н. М., Величко О.В. Економіка і фінанси підприємства: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За ред.: В.К. Збарського, В. І. Мацибори ; Національний університет біоресурсів і природокористування України. К.: ЦП «Компринт», 2013. 300 с.

4. Solow Robert M.A Contribution to the Theory of Economic Growth. The Quarterly Journal of Economics. 1956. Vol. 70. № 1. Pp. 65–94

5. Кондратьев Н.Д. Проблемы экономической динамики. М.: Экономика, 1989. 526 с

6. Джеджула В.В., Єпіфанова І.Ю., Цвик О.Г. Інноваційна діяльність як чинник конкурентоспроможності підприємств. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 4. С. 5–8

7. Руководство Осло. Рекомендации по сбору и анализу данных по инновациям. URL: http://www.uis.unesco.org/Library/Documents/OECD Oslo Manual 05_rus.pdf (дата звернення: 09.01.2020)

8. Андришко А.К. Інноваційно-активні підприємства: сутність та фактори впливу на їх розвиток. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки, 2013, вип. 24. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/721/1/33.pdf>

9. Ховрак І.В., Мельничук П.С. Інноваційна активність вітчизняних підприємств: сучасний стан та проблеми розвитку. Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. 2011. Вип. 2(1). С. 221-225. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchtei/2011_2_1/NV-2011-V2_37.pdf

10. Логвиненко Є.І., Кузьменко О.М., Плетньов М.В. Визначення характеристик для опису діяльності інноваційно-активних підприємств. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 2011. № 11(153) URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/VsUNU/2010_11_2/Logvinenko.pdf

11. Методологічні положення зі статистики інноваційної діяльності. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2013/03

12. Романчик Т. В. Теорія інновації: дослідження понятійного апарату. Бізнес Інформ. 2014. № 10. С. 138-142. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2014_10_22

13. Зянько В. В. Інноваційне підприємництво: сутність, механізми і форми розвитку. Монографія. Вінниця: УНІВЕРСУМ – Вінниця, 2008. 397 с.

- 14.Топ 50 інноваційних компаній світу URL: <https://busines.in.ua/top-50-innovatsijnyh-kompanij-svitu/>
- 15.Топ 20 ииновационных компаний Украины URL: https://www.dsnews.ua/vlast_deneg/top-20-samyh-innovatsionnyh-kompaniy-ukrainy-30112018230000
- 16.Цифрова незалежність. 10 найяскравіших українських стартапів останніх років. НВ: веб-сайт URL: <https://nv.ua/ukr/techno/it-industry/tsifrova-nezalezhnist-10-najjaskravishikh-ukrajinskikh-startapiv-ostannikh-rokiv-2490377.html>
- 17.Как запустить успешный стартап в сфере, о которой никто не слышал в Украине. WOMO: веб-сайт URL: <https://womo.ua/kak-zapustit-uspeshnyiy-startap-v-sfere-o-kotoroy-nikto-ne-slyishal-v-ukraine/>

REFERENCES

1. Labuza K. Information technology the creation of a national bibliographic resource. Library journal. 2013. No. 1. С. 9-14.
2. On innovation activity: the Law of Ukraine dated 05.12.2012 № 5460-VI /the Verkhovna Rada of Ukraine URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/40-15> (date accessed: 10.01.2020)
3. Stepanyuk L. M., Sulima N. M., Velichko, A. V. the Economics and Finance of enterprise: textbook for students of higher educational institutions / ed. by: V. K. Barskogo, V. I. Mezibori ; national University of life and environmental Sciences of Ukraine. K. : CPU «Komprint», 2013. 300 sec.
4. Solow, Robert M. A Contribution to the Theory of Economic Growth. The Quarterly Journal of Economics. 1956. Vol. 70. No. 1. Gg. 65-94
5. Kondratiev N. D. Problems of economic dynamics. M.: Economics, 1989. 526
6. Dzhedzhula V. V., Epifanova I. Y., Zwick, O. G. Innovation activity as a factor of competitiveness of enterprises. Investment: practice and experience. 2017. No. 4. S. 5-8
7. The Oslo Manual. Recommendations for the collection and analysis of data on innovation. URL: http://www.uis.unesco.org/Library/Documents/OECD OsloManual05_rus.pdf (date accessed: 09.01.2020)
8. Andrushko A. K. Innovation-active enterprises: the essence and factors of influence on their development. Scientific works of Kirovograd national technical University. Economic Sciences, 2013, VIP. 24. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/721/1/33.pdf>
9. Horak I. V., Melnichuk P. S. Innovative activity of domestic enterprises: current state and problems of development. Bulletin of Chernivtsi trade and economic Institute. Economic science. 2011. Vol. 2(1). P. 221-225. URL: http://archive.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchtei/2011_2_1/NV-2011-V2_37.pdf
10. Logvinenko Is.And. Kuzmenko E. M., Pletnev, M. V. characterization to describe the activities of innovation-active enterprises. Bulletin of East Ukrainian national University named after Volodymyr Dahl. 2011. No. 11(153) URL: http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum./VSUNU/2010_11_2/Logvinenko.pdf
11. Methodological principles on statistics of innovation activity. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2013/03
12. The affair T. V. innovation Theory: a study of the conceptual apparatus. Business Inform. 2014. No. 10. P. 138-142. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2014_10_22
13. Sanko V. V. Innovative entrepreneurship: the nature, mechanisms and forms of development. Monograph. Vinnytsia: UNIVERSE – Vinnytsia, 2008. 397 p.
14. Top 50 innovative companies in the world URL: <https://busines.in.ua/top-50-innovatsijnyh-kompanij-svitu/>
15. Top 20 innovative companies of Ukraine URL: https://www.dsnews.ua/vlast_deneg/top-20-samyh-innovatsionnyh-kompaniy-ukrainy-30112018230000
16. Digital independence. 10 Ukrainian startups in recent years. NV: website URL: <https://nv.ua/ukr/techno/it-industry/tsifrova-nezalezhnist-10-najjaskravishikh-ukrajinskikh-startapiv-ostannikh-rokiv-2490377.htm>

РЕФЕРАТ

Шевченко О.Є. Інноваційне підприємство та підприємства з інноваціями: порівняльний аналіз / О.Є. Шевченко, Г.І. Лаврик, Г.М. Дмитриченко-Кулеба // Вісник Національного транспортного університету. Серія «Економічні науки». Науково-технічний збірник. – К. : НТУ, 2020. – Вип. 2 (47).

Об'єкт дослідження – інноваційне підприємство та підприємство з інноваціями.

Мета роботи – зробити аналіз та розмежувати поняття «інноваційне підприємство» та «підприємство з інноваціями».

Метод дослідження – метод порівняння, метод аналізу.

На сьогоднішній день поняття інноваційного підприємства не сформовано до кінця, думки вчених з цього питання характеризуються неоднозначністю і суперечністю.

Для того щоб зрозуміти більш детально, що являє собою інноваційне підприємство, пропонуємо порівняти його з підприємствами, які використовують у своїй діяльності інновації, та зробити аналіз спільних та протилежних рис, а також розглянути схожість та відмінність між ними через поняття інновацій та якою мірою вони впливають на розмежування відповідних підприємств.

Тому в умовах становлення економічних знань значну роль відіграють інноваційні підприємства. Інновації все більше стають критично необхідною передумовою для розвитку високопродуктивної, конкурентоспроможної та зростаючої економіки, яка здатна генерувати експорт товарів та послуг з високою доданою вартістю та інтегруватися до глобальних ланцюгів створення вартості.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ІННОВАЦІЯ, ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ, ІННОВАЦІЙНЕ ПІДПРИЄМСТВО, ПІДПРИЄМСТВО З ІННОВАЦІЯМИ, ІННОВАЦІЙНО-АКТИВНІ ПІДПРИЄМСТВА.

ABSTRACT

Shevchenko O.E., Lavryk H.I., Dmytrychenko-Kuleba G.N. Innovative enterprise and enterprises with innovations: comparative analysis. Visnyk National Transport University. Series «Economic sciences». Scientific and Technical Collection. – Kyiv: National Transport University, 2020. – Issue 2 (47).

The object of study is an innovative enterprise and an enterprise with innovation.

The purpose of the work is to analyze and differentiate the concepts of «innovation enterprise» and «enterprise with innovation».

Research method – method of comparison, method of analysis.

To date, the concept of innovative enterprise is not fully formed, the opinions of scientists on this issue are characterized by ambiguity and controversy.

In order to understand in more detail what an innovative enterprise is, we suggest comparing it with the enterprises that use innovation in their activities and to analyze the common and opposite features, and to consider the similarity and difference between them through the concepts of innovation and to what extent affect the delimitation of the respective enterprises.

Therefore, in the context of economic knowledge, innovation plays a significant role. Innovation is increasingly becoming a critical prerequisite for developing a highly productive, competitive and growing economy that is able to generate high value-added exports of goods and services and integrate into global value chains.

KEYWORDS: INNOVATION, INNOVATIVE ACTIVITY, INNOVATIVE ENTERPRISE, ENTERPRISE WITH INNOVATION, INNOVATIVE-ACTIVE.

РЕФЕРАТ

Шевченко О.Е. Инновационное предприятие и предприятия с инновациями: сравнительный анализ / О.Е. Шевченко, Г.И. Лаврик, Г.Н. Дмитриченко-Кулеба // Вестник Национального транспортного университета. Серия «Экономические науки» Научно-технический сборник. – К.: НТУ, 2020. – Вып. 2 (47).

Объект исследования – инновационное предприятие и предприятия с инновациями.

Цель работы – сделать анализ и разграничить понятия «инновационное предприятие» и «предприятие с инновациями».

Метод исследования – метод сравнения, метод анализа.

На сегодняшний день понятие инновационного предприятия не сформирован до конца, мнения ученых по этому вопросу характеризуются неоднозначностью и противоречивостью.

Для того чтобы понять более подробно, что представляет собой инновационное предприятие, предлагаем сравнить его с предприятиями, которые используют в своей деятельности инновации, и сделать анализ общих и противоположных показателей, а также рассмотреть сходство и различие между ними через понятие инноваций и в какой степени они влияют на разграничение соответствующих предприятий.

Поэтому в условиях становления экономических знаний значительную роль играют инновационные предприятия. Инновации все больше становятся критически необходимой предпосылкой для развития высокопроизводительной, конкурентоспособной и растущей экономики, которая способна генерировать экспорт товаров и услуг с высокой добавленной стоимостью и интегрироваться в глобальные цепочки создания стоимости.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: ИННОВАЦИЯ, ИННОВАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ, ИННОВАЦИОННОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ, ПРЕДПРИЯТИЕ С ИННОВАЦИЯМИ, ИННОВАЦИОННО-АКТИВНЫЕ ПРЕДПРИЯТИЯ.

АВТОРИ:

Шевченко О.Є, Національний транспортний університет, e-mail: O.Shevchenko2807@gmail.com. тел. +38 0637682029, Україна, 01010, м. Київ, вул. М. Омеляновича-Павленка, 1, к.313.

Лаврик Г.І., старший викладач кафедри економіки, Національний транспортний університет, e-mail: lavrik.anna7@gmail.com, тел. +38 (044) 280-82-03, Україна, 01010, м. Київ, вул. М. Омеляновича-Павленка, 1, к.313.

Дмитриченко-Кулеба Г.М., кандидат юридичних наук, Національний транспортний університет, доцент кафедри конституційного та адміністративного права, e-mail: galina.dmitrichenko@gmail.com, тел. +380979466333, Україна, 01010, м. Київ, вул. М. Омеляновича-Павленка, 1, к.243.

AUTHORS:

Shevchenko O.E., National Transport University, e-mail: O.Shevchenko2807@gmail.com, tel. +38 0637682029, Ukraine, 01010, Kyiv, str. M. Omelyanovich-Pavlenko, 1, k.313.

Lavryk H.I., Senior Lecturer in the Department of Economics, National Transport University, e-mail: lavrik.anna7@gmail.com, tel. +38 (044) 280-82-03, Ukraine, 01010, Kyiv, str. M. Omelyanovich-Pavlenko, 1, k.313.

Dmytrychenko-Kuleba G.N, Candidate of Sciences (Law), National Transport University, Assistant Professor, Department of constitutional and administrative law, e-mail: galina.dmitrichenko@gmail.com, tel. +380979466333, Ukraine, 01010, Kyiv, str. M. Omelyanovich-Pavlenko, 1, k.243.

АВТОРЫ:

Шевченко Ольга Евгеньевна, Национальный университет транспорта, e-mail: O.Shevchenko2807@gmail.com. тел. +38 0637682029, Украина, 01010, г. Киев, ул. М. Омелянович-Павленко, 1, к.313.

Лаврик Галина Ивановна, старший преподаватель кафедры экономики, Национальный транспортный университет, e-mail: lavrik.anna7@gmail.com, тел. +38 (044) 280-82-03, Украина, 01010, г. Киев, ул. М. Омелянович-Павленко, 1, к.313.

Дмитриченко-Кулеба Галина Николаевна, кандидат юридических наук, Национальный транспортный университет, доцент кафедры конституционного и административного права, e-mail: galina.dmitrichenko@gmail.com, tel. +380979466333, Ukraine, 01010, Kyiv, str. M. Omelyanovich-Pavlenko, 1, k.243.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Бондар Н.М., доктор економічних наук, професор кафедри економіки Національного транспортного університету, Київ, Україна.

Бондаренко Є.В., доктор економічних наук, професор кафедри економіки, президент Української академії інвестицій в науку і будівництво, Київ, Україна.

REVIEWER:

Bondar N.M., Doctor of Economics, Professor, Department of Economics, National Transport University, Kyiv, Ukraine.

Bondarenko E.V., Doctor of Economics, Professor, Department of Economics, President of the Ukrainian Academy of Investments in Science and Construction, Kyiv, Ukraine.